

HAKUTIEDOTE 2016

Yleissivistävä koulutus

Kärkihanke 1: Uusi peruskoulu – ohjelma, kieltenopetusta koskeva kokeilu

Valtion erityisavustukset kielten opiskelun varhentamiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen vuosina 2017 ja 2018

Taustaa

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa asetetaan tavoitteeksi Suomi maana, jossa tekee mieli oppia koko ajan uutta. Hallitusohjelmalla tavoitellaan suomalaisten osaamis- ja koulutustason nousua, joka osaltaan tukee suomalaisen yhteiskunnan uudistumista ja mahdollisuuksien tasa-arvoa. Osaamisen ja koulutuksen kärkihanke 1:llä päivitetään perusopetuksen oppimistapoja ja -ympäristöjä kehityksen haasteita vastaaviksi ja painotetaan tulevaisuuden taitopohjaa. Kärkihankkeen kielten opiskelua koskevilla toimenpiteillä vahvistetaan suomalaista kielivarantoa. Uusi peruskoulu -ohjelma tukee uusien opetussuunnitelmien käyttöönottoa ja vastaa perusopetuksen ajankohtaisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 edellyttävät opetuksen kehittämistä sekä yhteisöllistä kehittämistyötä. Kielikasvatuksen ja kielitietoisten toimintatapojen tuomisella koulun toimintakulttuuriin edistetään oppimista ja osaamista.

Opetushallitus on vahvistanut voimassa olevat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet vuonna 2016 ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet vuonna 2014. Varhaiskasvatus ja esiopetus ovat osa kasvatuksen ja opetuksen sisällöllistä jatkumoa, jossa kielitietoisen opetuksen avulla tuetaan lapsen kielellisten taitojen, valmiuksien ja identiteettien kehittymistä sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden arvostamista. Varhaiskasvatuksesta alkavalla oppijan kielipolun rakentamisella tavoitellaan myös päämäärätietoisempaa kielten osaamista ja opiskelua.

Opetushallitus asettaa haettavaksi valtion erityisavustukset kielten opiskelun varhentamiseksi, kehittämiseksi ja lisäämiseksi. Kehittämisen ja toiminnan tulee nojata voimassa oleviin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sekä varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

Valtionavustukset kohdennetaan perusopetuksen järjestäjille. Avustettavissa hankkeissa voi olla kumppaneina myös varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäjiä. Hankkeet voivat käsittää myös usean opetuksen järjestäjän verkostoja, joissa yksi hakija vastaa hankkeen koordinoinnista. Hakijoiksi toivotaan erityisesti alueellisia verkostoja.

Valtionavustus kohdennetaan hankkeisiin, joissa tuodaan esille toimintamalleja lasten varhaisen kielenoppimisen kyvyn hyödyntämiseksi. Avustusta kohdennetaan myös hankkeisiin, joissa haetaan ennakkoluulottomasti uusia

ratkaisuja ja lähdetään kokeilemaan näiden käytännön toteuttamista. Tavoitteena on löytää toimintamalleja oppijoiden motivoimiseksi ja sitouttamiseksi kielten arvostamiseen, oppimiseen ja opiskeluun. Hankkeilta toivotaan erityisesti vähemmän tai harvemmin opiskeltujen kielten opetuksen varhentamista, kehittämistä ja lisäämistä.

Esitettävillä ratkaisuilla tulee edistää perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tapahtuvaa muutosta kohti kielitietoisempaa toimintakulttuuria. Ratkaisujen tulee käsittää myös näkemyksiä siitä, miten opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan tehdään oppijan elinikäistä ja monipuolista kielten opiskelua ja oppimista tukevia muutoksia.

Kyseessä olevan kärkihankekokonaisuuden toteuttamisen tueksi Opetushallitus järjestää täydennyskoulutusta kieltenopetuksen varhentamiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen liittyen. Hankkeiden koordinaattoreiden ja perusopetuksen opettajien lisäksi koulutukseen voivat osallistua lastentarhaopettajat ja muu varhaiskasvatuksen henkilöstö.

Haku kohdistuu lukuvuoden 2017–2018 toimintaan. Seuraavan lukuvuoden määräraha tulee haettavaksi syksyllä 2017.

Avustusta ei voida myöntää kielikylpytoimintaan, johon on käytettävissä tätä varten kohdennettuja valtionavustuksia.

Hakukelpoisuus

Avustusta voidaan myöntää vain kunnille, kuntayhtymille ja yksityisille yhteisöille, joilla on perusopetuksen järjestämislupa.

Varhaiskasvatusta ja esiopetusta koskien avustusta voidaan hakea perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen järjestäjien muodostaman verkoston yhteishankkeena. Hankkeen päähakijan tulee olla perusopetuksen järjestäjä, joka lähettää verkoston yhteisen hakemuksen. Hakemuksesta tulee käydä ilmi verkoston kunkin jäsenen rooli hankkeessa.

Säädösperusta ja muut ohjausasiakirjat

Valtionavustuslaki (688/2001)
Pääministeri Juha Sipilän [hallituksen strateginen ohjelma](#) 29.5.2015
[Uusi peruskoulu -ohjelma](#)

Valtionavustuksen määräraha

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Opetushallituksen käyttöön Kärkihanke 1: Uusi peruskoulu -ohjelman kielten osuutta varten 4,5 miljoonan euron määrärahan, josta osa käytetään valtionavustuksiin.

Valtionavustukset asetetaan haettavaksi ehdolla, että eduskunta hyväksyy määrärahan valtion talousarvioon.

Valtionavustusta myönnetään 95 % hankkeen kokonaismenoista. Avustuksella halutaan mahdollistaa mahdollisimman monen opetuksen järjestäjän osallistuminen.

Avustusten myöntämisen välttämättömät edellytykset

- Hakija on hakukelpoinen.
- Hakemus on saapunut määräajassa.
- Hakija on antanut pyydetty selvitykset aiemmin myönnettyjen valtionavustusten käytöstä.
- Avustuksen käyttötarkoitus on käytölle asetettujen tavoitteiden mukainen.
- Avustettava hanke tai toiminta toteutetaan avustuksen käyttöajan rajoissa.
- Hakija ei ole saanut valtionavustusta samaan kehittämisskohteeseen vuonna 2015 tai 2016.

Haun yleiset tavoitteet

Tavoitteena on tehdä oppijoille ja perusopetusta, varhaiskasvatusta ja esiopetusta järjestäville tahoille mahdolliseksi hyödyntää nykyistä paremmin ja johdonmukaisemmin voimavaroja, joita liittyy varhaisessa vaiheessa tapahtuvaan kielenoppimiseen. Edelleen tavoitteena on rohkaista oppijoita muun muassa sosioekonomisesta tai etnisestä taustasta, sukupuolesta tai paikkakunnasta riippumatta valitsemaan ja opiskelemaan kieliä yli tuntijaon määrittämän vähimmäistarjonnan. Toimenpiteillä pyritään vahvistamaan suomalaista kielivariantoa ja samalla tukemaan niin yksilön, koulun kuin yhteiskunnan toimintakykyisyyttä.

Tavoitteissa onnistuminen edellyttää, että hankkeissa syvennetään opettajien ja koko koulu- tai varhaiskasvatusyhteisön osaamista kielikasvattajina, varhaisen kielenoppimisen tukijoina sekä monikielisen, kulttuurisesti moninaisen ja yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentajina. Hankkeissa lisätään tietoa kielen merkityksestä kaiken oppimisen perustana sekä monipuolisen kielten osaamisen merkityksestä lapsen ja nuoren elämässä niin koulunkäynnin, jatko-opintojen ja työelämän kuin laaja-alaisen osaamisen ja yhteisöllisyyden kokemusten kannalta.

Ennakkoluulottomien kokeilujen ja kehittämisen kautta ideoidaan, testataan ja toteutetaan uusia pedagogisia ja hallinnollisia toimintamalleja. Hankkeesta saatuja kokemuksia ja tietoa hyödynnetään erityisesti varhennetun kielten opiskelun kehittämiseksi jatkossa.

Tavoitteet esitettävälle hanketoiminnalle

Haetaan alueellisia tai paikallisia malleja, toimintatapoja ja uudenlaisia rakenteita kielten opetuksen varhentamiseksi, kehittämiseksi ja lisäämiseksi. Varhennetaan tällä hetkellä tarjottavien kielten opetusta tai lisätään kielivalikoimaa. Etsitään keinoja varmistaa opetuksen järjestäjän ja koulun kieliohjelmassa tarjolla olevien kielten opiskelun käynnistyminen sekä aktivoida paikkakunnalla aikaisemmin opiskeltuja kieliä tai kielten oppimääriä.

Luodaan opettajille mahdollisuuksia kehittää varhennettuun kielennoppimiseen ja monikielisyteen liittyvää pedagogista osaamistaan.

Vahvistetaan oppijoiden motivaatiota opiskella useampia kieliä. Sitoutetaan oppijoita pitkäjänteiseen kieltenopiskeluun.

Kehitetään koulun toimintakulttuuria niin, että se mahdollistaa erilaisten kielten ja eritasoisen kielellisen osaamisen hyödyntämisen. Pyritään löytämään kielitietoisesta ajattelutavasta lähteviä ratkaisuja, jotka edistävät oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia opiskella kieliä ja halua osata kieliä.

Tarjotaan oppijoille mahdollisuus kehittää kielitaitoa omalla kielipolullaan jo varhaiskasvatuksesta lähtien huomioiden myös toisen asteen opinnot. Oppijoita innostetaan ja sitoutetaan elinikäiseen kielennoppimiseen ja monikielisyteen. Etsitään yhteyksiä päiväkodissa, esiopetuksessa ja koulussa sekä muualla opitun kielitaidon hyödyntämiseksi ja kehittämiseksi. Toimitaan yhdessä kasvattajayhteisöjen eri osapuolten kanssa.

Painopisteet

- 1. tai 2. vuosiluokalla alkavan A1- tai A2- kielen opetuksen aloittaminen siten, että opetusta järjestetään 2 vuosiviikkotuntia valtioneuvoston asetuksessa 422/2012 määritellyn vähimmäisviikkotuntimäärän ylittävänä opetuksena
- muu varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa tai perusopetuksessa toteutettu kielten oppimiseen ja opetukseen kohdistuva toiminta, jolla tähdätään kielten oppimisen varhentamiseen
- ratkaisut, jotka kannustavat ennakkoluulottomiin kielivalintoihin sekä vapaaehtoisten tai valinnaisten kielen oppimäärien suorittamiseen perusopetuksen päättövaiheeseen asti
- yhteistyö eri oppiaineiden välillä monipuolisen ja eritasoisen kielitaidon hyödyntämiseksi
- oppijalähtöisyys ja osallisuus sekä toiminnallisten ja erilaisia oppijoita motivoivien työtapojen lisääminen
- kieltenoppimisen yhteyksien etsiminen lapsen ja nuoren arkeen sekä elinikäiseen oppimiseen
- kasvattajayhteisön (esimerkiksi huoltajat, koulujen ja päiväkotien henkilöstö, kolmas sektori) sitouttaminen varhennetun kielennoppimisen tukemiseen
- uusien käytäntöjen etsiminen ja mallintaminen paikallisesti ja yhteisöllisesti, jotta eri toimijoiden viesti monipuolisen kielitaidon merkityksestä kirkastuu ja välittyy eri osapuolille
- kielipolun rakentaminen varhaiskasvatuksesta tai esiopetuksesta perusopetukseen, huomioiden myös yhteydet toisen asteen koulutukseen

Valintaperusteet

- kyseessä olevan erityisavustuksen yleisten tavoitteiden, hankkeille asetettujen tavoitteiden ja painopisteiden huomioiminen
- kokeilun ja kehittämistoiminnan innovatiivisuus
- kehittämishankkeen realistisuus ja toteutettavuus

Etusijalle voidaan asettaa

- hankkeet, joiden toiminta kohdistuu myös muihin kieliin kuin englantiin ja toiseen kotimaiseen kieleen (ruotsiin tai suomeen)
- hankkeet, joissa etsitään pysyvämpää muutosta paikallisiin toimintatapoihin tai vakiintuneisiin käytäntöihin
- varhaiskasvatuksen, esiopetuksen tai perusopetuksen järjestäjän tai järjestäjien yhteishankkeet, joilla on alueellinen koordinaattori

Hakijan tulee esittää myös suunnitelmia käytäntöjen vakiinnuttamisesta ja siitä, kuinka pitkäjänteinen kieltenopiskelu turvataan.

Hakemusasiakirjat

Avustushakemukset tehdään sähköisellä hakulomakkeella. Hakemus on tehtävä perusopetuksen järjestäjän nimissä, ja se tulee hyväksyttävä henkilöllä, jolla on opetuksen järjestäjän nimenkirjoittamisoikeus. Tämä tiedote ja sähköinen hakulomake ovat saatavilla Opetushallituksen verkkopalvelusta osoitteessa www.oph.fi/rahoitus/valtiovavustukset.

Linkki hakulomakkeeseen:

<https://valtiovavustukset.oph.fi/avustushaku/68/?lang=fi>

Valtiovavustuksen hakuaika

Valtiovavustuksen hakuaika on 22.12.2016 – 13.2.2017.

Sähköinen lomake sulkeutuu haun päättymispäivänä 13.2.2017 klo 16.15.

Käsittelyyn ei oteta myöhästyneitä hakemuksia.

Opetushallitus pyrkii tekemään päätökset 6.3.2017 mennessä.

Valtiovavustuksen käyttöaika

Avustuksen käyttöaika alkaa päätöksen päiväyksestä ja päättyy 31.7.2018.

Muuta

Valtiovavustus myönnetään opetuksen järjestäjälle toiminnan suunnittelemisesta, toteuttamisesta ja vakiinnuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Valtiovavustusta voidaan myöntää myös täydennyskoulutukseen osallistumiseen, tiedotukseen ja muuhun hankkeen tavoitteisiin liittyvään pedagogiseen kehittämiseen. Hankinnoissa on otettava huomioon kilpailuttamista koskevat säädökset (laki julkisista hankinnoista).

Valtiovavustusta ei voi käyttää toimintaan, johon on tarjolla erikseen valtiovavustusta tai muuta julkista rahoitusta. Avustusta ei voi käyttää myöskään opetuksen järjestäjälle kuuluvan perustoiminnan rahoittamiseen, olemassa olevan toiminnan rahoittamiseen tai hankkeeseen, johon on samalle ajankohdalle myönnetty jo valtiovavustusta. Avustusta ei voi käyttää ulkomaanmatkoihin eikä laite- ja ohjelmistohankintoihin.

Opetuksen järjestäjä tai kaikki kehittämistoiminnassa mukana olevat opetuksen järjestäjät osallistuvat yhdessä hanketoimintaan liittyvään tuloksellisuuden arviointiin ja raportoivat tuloksista sekä saadun avustusmäärärahan käytöstä myöhemmin annettavan ohjeen mukaisesti.

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki, puhelin 029 533 1000, faksi 029 533 1035, etunimi.sukunimi@oph.fi, www.oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäskajen 6, PB 380, 00531 Helsingfors, telefon 029 533 1000, fax 029 533 1035, fornamn.efternamn@oph.fi, www.oph.fi

Hallituksen kärkihankkeiden yhtenä yleisenä tavoitteena on saada kehittämishankkeista tietoa tulevan päätöksenteon tueksi. Tätä varten valtionavustusta saavista tahoista valitaan pienempi joukko, jota pyydetään osallistumaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen toimesta suoritettavaan seurantatutkimukseen. Seurantatutkimuksen avulla kartoitetaan, millaisia vaikutuksia toimenpiteillä on oppijoiden oppimiseen ja motivaatioon. Tätä selvitetään muun muassa vertaamalla samalla alueella tai paikkakunnalla tapahtuvaan kehittämiseen osallistuvia ryhmiä hankkeeseen osallistumattomien ryhmien tilanteeseen samassa ikäluokassa, mutta myös alueen tai paikkakunnan muihin ikäluokkiin. Tavoitteena on, että syksyllä 2017 tehdään alkukartoitus ja myöhemmässä vaiheessa toinen kartoitus. Samalla pyritään selvittämään muun muassa opettajien ja vanhempien näkemyksiä asiasta.

Hankeavustusta saavilta edellytetään kärkihankkeen seurantatutkimukseen osallistumista, mikäli hankeavustusta saava taho valikoituu yhdeksi seurantatutkimukseen osallistuvaksi tahoksi.

Lisätiedot

Opetusneuvos Anu Halvari	029 533 1277
Opetusneuvos Annamari Kajasto	029 533 1596
Opetusneuvos Paula Mattila	029 533 1144
Erityisasiantuntija Pia Kola-Torvinen (varhaiskasvatus ja esiopetus)	029 533 1525
Undervisningsråd Yvonne Nummela (småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning)	029 533 1523

Tiedustelut ensisijaisesti sähköpostitse: kielihankkeet@oph.fi

Johtaja

Jorma Kauppinen

Opetusneuvos

Anu Halvari